

Josef Mayr-Nusser é vegnù proclamà beat

A Bolzano la gioiosa beatificazione di Josef Mayr-Nusser, martire del nazifascismo (vedi pag. 13).

Te la zerimonia de beatificazion tel dom de Busan à l cardinal Angelo Amato auzà fora amo n'outa la fegura de Mayr Nusser mèrtir, che a testimonià si fé cristiana ti tempes scures de la ditatura nazista. L vescof de la diozesa de Busan-Parsenon Ivo Muser a definì la beatificazion desché n moment de legreza per la gejia de Südtirol. Mayr Nusser é ejempie e testimonech de fé che companierà la comunanza tel davegnir, a dit l vescof. Moment zen-trèl de la zerimonia é stat la letura del scrit apostolich de Papa Francesch che desc pro la beatificazion e che veit dant la data di 3 de otober de vigni an per festejér l beat. 10 é stac

i vescoves, entorn 160 i preves che à conzelebrà en sabeda tel dom de Busan. Ciampanes a festa à sonà en domenia passèda, te duta la diozesa per la beatificazion de Josef Mayr Nusser. Ence Papa Francesch endena l'Angelus, te la di de San Josef, festa de duc i pères, da Piazz San Piere à recordà Josef Mayr Nusser, pare de familia, martir del nazism e ejempie de coerenza, che à abù l coraje de dir de no a Hitler, è a paa per chest con la mort tel 1945. Un ejempie per i laics. Era nasciù tel 1910 a Busan da na familia de paurs da la gran fé cristiana. Dirighent de la Azion Catolica de la pèrt todesca de la diozesa de Trent, en ocajian de la opzions te Südtirol, states tel 1939, se à palesà de contra a l'anescion al Terzo Reich, per rester te si raion, te la Talia. Dapodò à fat pèrt ativa del moi-

ment antinazist " Andreas Hofer Bund". Dò che Südtirol l'é vegnù metù tel Terzo Reich, l pare de familia Josef é vegnù tout ite con la forza tel grop de les SS. Ma tel moment del jurament, enceben che superiores e compagne ge conseà de dir de sci, l se à refudà per rejons de coscienza. Per chest é vegnù prozessà e condanà a mort. L'à fenì sia vita a Erlangen, endena l viac' per Dachau. Chela de Mayr Nusser é stata la pruma beatificazion ofizièda a Busan. Da les 12 de en domenia la ciampanes de duta la parochies de la Diozesa à sonà per 10 menuc, en sen de festa. E da les 3 domesdi é stat amò na zerimonia de

rengraziament, adum ai fidei, lo che l scrin con laite la reliquies de Mayr Nusser é vegnù logà apede a l'utar de sen Florian tel dom de Busan. Sotriassà è vegnù la gran legreza per la diozesa de aer un beat che con si emegn soziel e politich de cristian é doentà stimol e ejempie per l coraje zivil che l'é besen anchecondi.

m.d.

CIMBRO

Vil laüt rivan atz Lusérn zo vuaz un lai pinn prosakh

di Andrea Zotti

Con un itinerario di oltre 600 chilometri, il Sentiero Europeo E5 collega il lago di Costanza a Venezia sul Mare Adriatico. Viene percorso interamente in circa 30 giorni mentre la parte trentina richiede almeno una settimana di cammino: sempre di più sono i pellegrini che percorrono il tratto italiano del sentiero, passando anche per Luserna, una delle ultime tappe del cammino, dopo la Valsugana in direzione Lessinia.

Dar iz nèt asó gekhennt azpe dar Cammino di Santiago in Spànja, ma dar Setiero Europeo E5 iz ummandar von bichtegarstn vuazbeng bodada soin zbischnen di Skuizzera, 'z Östarraich un in Beleschlánt: alle djar dar sentiario, boda geat von sea vo Kostántz finn ka Verona un Venedig, rüaft zuar ploaze laüt, alte un djunge, in grupo odar lai alumma, boda bölln gian ummar pa beldar, bisan, etzan un khlummane lentla lai zo vuaz. Lusérn vinnntse propio affon E5 un iz a bichtega tappa dopo Leve un vor in Coe Pass. Vor ditza Lusérn izzese gimacht khennen ummar pa bèlt. Da taütsch padjina internet "Die Wanderer.it" hatt gètt vil platz in ünsar lânt: dar sito voaltse zo geba an konsildjo atz baz zo macha odar bo zo giana, hërta zo vüaz, von Südtirol finn nidar affon sea vo Garda un in earst platz izta propio

Lusérn, pitt ploaz schümmane foto o. Dar sito redet gerècht vo Lusérn, vodar stòrdja, vodar zung un daz mearaste vor alln von ünsarne schümmane beldar pitt soine staigela, sbemm, vichar un stòrdjela, alle ägipuntet in plètaz azpe "z loch von gèlt", nâmp in Mingòto, fra Milegrüam un 'z Bisele. Ma redet vil von staigele "Nâ in tritt von Sambinèlo" o, boda alle djar sikh pasàrn ploaz laüt, famildje un khindar

boda stian inkantàrt vo alz daz sèll bodar voalt: guatn air, dèstre beldar, brigalde au zo lesa un vil stòrdje vo disedjar: di Frau Perdega, 'z Tüsele Marüsele, dar Bolf un dar Per; "diewanderer.it" khütt ke dar sentiario iz azpe a khear in di bèlt von Zimbarn, gântz zo darvera un zo leba. Lesante dise börtar, a bichtegez sachan iz subito hoatar: dar schraibar hatt vorstànt ke alz daz sèll boda Lusérn

hatt zo geba in laüt iz bar un guat, âna nia zo bölla aumachan "kastèi paràrdja". Un ditza, bar bizzans gerècht, iz propio bar; in dise lestrn djardar Lusérn iz gânt vür vil, machante trittn vo djigànte: vil djunge hâmp augilekk famildja, soinda hërta mearane khindar, di zung, di stòrdja un di traditziongen hâmp givuntet un naüngez un lengarz lem un 'z lânt izzese gischümmart. Di Lusérnar

höarnse hërta mearar a kamou ma arbatn alle panândar vor ditza. Azma geat auz pa beng, dar air iz sichar luste: Lusérn iz no guat, azpe in ar bötta, zo reda in hèrtz un ditza rüaft ploaz laüt vo auz boda khemmen z' sega an altz lânt ma pittnar djungen seal un boda alle djar, pan lännggez un pan summar rüaft zuar ploaze laüt zo vuaz pinn prosakh.

Bollait: lait va de boll, boll va de lait

Erano in tanti, mercoledì 15 marzo a Palù del Fersina alla presentazione di un progetto che vede protagonista la lana: risorsa economica per tutta la Valle, ma anche occasione di riscoperta di antiche e affascinanti tradizioni (vedi pag. 32).

En vourder mita en Palai'en Bersntol ist kemmen voutsteltt der projekt "Bollait" as ist kemmen trong envir van an ettlena baiber van Bersntol ont van pirgermoaster va Palai'en Bersntol, der Stefano Moltre. En de gamoa'sol va Palai'en Bersntol en mita um ochta va de nòcht hòts gahòt an hucker lait as sai' kemmen va òlla de dervir van Bersntol ober gor va aus, dermitt za sechen abia de doin baiber

ont der doi mòn hom galeigt za vues der doi schea' projekt. De doin baiber ont der doi pirgermoaster, hom tsechen as en de doin jarder de boll ist neamer kemmen praucht abia a vòrt ont as vil hirtn van Bersntol hom sa vòrt gavòrven oder vòrt gem ver nicht, alura hom sa gabillt tea'epes dermitt za lònge sechen de boll en an òndern vurm, abia a bi-chteges ding ont nèt abia a ding za vòrt verven. Der doi grup hòt zan earstn auklaupt tausnt kile va boll ont dora hom za trogt de doi boll a Biella bou de ist kemmen gabast ont spinnen. Zan leistrn sai'plim vinfhundert kile boll. De schea'ner boll ist kemmen praucht za mòchen de dinn boll, as ist dora kemmen praucht za mòchen hous oder jack, envese de boll as ist gaben minder

schea'hom se za praucht za mòchen de köppn oder schua' va feltro. Òlls dös: de deicker, de jackn, de housn, de unterjackn, de köppn, de schua' ont de stre boll, sai'gaben aus galeickt en mita zobenz en de gamoa'sol va Palai'en Bersntol, asou za lònge sa sechen en òlla de lait, as sai'gaben mear as zboa'hundert. Der doi projekt ist kemmen gamòcht vergèltsgòtt va de doin baiber van Bersntol ont van pirgermoaster va Palai'en Bersntol as hom galeickt de sai'zait ont der sai'entusiasmo za lònge en vir gea'der doi projekt ont vergèltsgòtt en de hirtn van Bersntol ont va òndra telder as hom tschenkt de boll van sai'na schof dermitt za mòchen en vir gea'der doi projekt. Der pirgermoaster va Palai'en Bersntol ont de doin bai-

ber as hom galòt augea'der doi projekt "Bollait" hom se kein kòntent za hom tsechen asou vil lait en de vourstell van projek,t avai s doi billt song as der sèll va de boll ist an tema nou vil gaheart en Bersntol ont propre being dös kòntt men moan as der doi projekt bart konnen envir gea' zan peistn. Being dös barn kemmen organiziart gor korse za le-arnen abia tschern de schof ont abia tscherln zan peistn de bòl za baschn ont za spinnen ver za dora tea' vil òrbetn pet de boll. Òlla de lait van Bersntol hom se keing kòntent va de doi iniziativa ont men glabt as dös bart konnen sai'a guats ding gor ver de economia van Bersntol as va gabisch bart kriang an schuf en mear.

Sabrina Fuchs

